

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	E. S. Quak, J.M. Offenberg	Datum	15 december 2022
Doorkiesnummer	63229 / 61380	Kenmerk	10498376
E-mail	s.quak@utrecht.nl / j.offenberg@utrecht.nl	Onderwerp	Uitvoering Ongelijk investeren voor Gelijke kansen
Bijlage(n)	1	Beleidsveld	Bestuurlijke Zaken

Geachte leden van de raad,

Op 10 maart 2022 is het raadsinitiatiefvoorstel [Ongelijk investeren voor gelijke kansen](#) vastgesteld in de raad. Hiermee gaf u de opdracht om Ongelijk investeren voor gelijke kansen als **leidend principe** toe te passen op alle beleidsterreinen, **een vervolgproces** te starten met als doel te komen tot een uitvoeringskader kansengelijkheid en hierbij ook **externe deskundigheid** in te zetten. In deze brief informeren we u hoe hieraan uitvoering wordt geven, tevens toezegging 22/T226.

Investeren in gelijke kansen

Het zit in het DNA van Utrecht, van de inwoners en van de gemeente, om op te komen voor mensen in een kwetsbare situatie. Utrecht wil een stad voor iedereen zijn. Een inclusieve stad waar het voor alle Utrechters goed wonen, werken en leven is. Grote verschillen in de stad hebben negatieve gevolgen voor de hele stad en kunnen leiden tot verslechterde leefbaarheid en polarisatie. Als college voelen we een grote verantwoordelijkheid om de ongelijkheid in bijvoorbeeld rondkomen, gezondheid, meedoen tegen te gaan. Met het coalitieakkoord *Investeren in Utrecht: Kiezen voor gelijke kansen, betaalbaar wonen en klimaat* investeren we daarom extra in gelijke kansen. We zetten ons in om ervoor te zorgen dat inwoners die dat het hardst nodig hebben, extra ondersteuning krijgen. Dit doen we aan de hand van het initiatiefvoorstel: 'Ongelijk investeren voor gelijke kansen'. Daarnaast zetten we in op inclusie en diversiteit (jezelf gezien, gehoord en gewaardeerd voelen en in vrijheid en veiligheid jezelf kunnen zijn). Hierover ontving u onlangs de [raadsbrief](#) Nieuwe aanpak Inclusie en huidige ontwikkelingen.

In tal van initiatieven en regelingen ligt al een stevig fundament van Ongelijk investeren. In de [collegereactie](#) op het initiatiefvoorstel vindt u verschillende voorbeelden hiervan. Ook van partners in de stad vragen we om Ongelijk investeren voor gelijke kansen expliciet toe te passen. Zo hebben we in de beschikkingsbrieven aan de subsidiepartners in de Wmo en jeugdzorg, gevraagd om invulling te geven aan Ongelijk investeren voor gelijke kansen en daar in de kwartaalgesprekken op terug te komen. Met partners rond zorg voor de jeugd is een expertmeeting georganiseerd om te verkennen hoe Ongelijk investeren voor de jeugd verder versterkt kan worden, waar we het al doen en welke kansen er zijn om nog meer impact te maken.

Het doorbreken van kansenongelijkheid is niet van vandaag op morgen geregeld en vraagt om een lange adem én een versterkte inzet van iedereen. De huidige energiecrisis zorgt voor een grote nieuwe groep Utrechters die moeilijk kunnen rondkomen en een beroep zullen doen op de gemeente. Maar ook de gevolgen van de coronacrisis, personele krapte en inflatie zullen de verschillen naar [verwachting groter](#) laten worden en dat maakt dat we fundamentele keuzes moeten maken. Dit zal van de gemeente om kortetermijnoplossingen vragen, zoals de uitwerking van Rijksbeleid. Tegelijkertijd vraagt het verkleinen van verschillen om langdurige aandacht. En het geduld om in de toekomst te blijven werken aan iets waarvan we zouden willen dat het gisteren opgelost was.

Raamwerk en werkwijze ontwikkeld met 3 perspectieven op Kansengelijkheid

Met uw initiatiefvoorstel heeft u ons de opdracht gegeven het principe van Ongelijk investeren voor gelijke kansen breed in alle beleidsterreinen toe te passen. Om dit proces te ondersteunen en het op een eenduidige en navolgbare manier te doen, is een raamwerk en werkwijze ontwikkeld.

Het raamwerk bevat drie perspectieven om aan kansengelijkheid te werken:

- A. Een basis bieden
- B. Tegensturen/herverdelen bij ongewenste verschillen
- C. Individueel maatwerk en drempels wegnemen voor een eerlijke kans

In de bijlage zijn dit raamwerk en de werkwijze als handreiking voor de ambtelijke organisatie uitgebreider toegelicht. Het raamwerk helpt in het creëren van gemeenschappelijke taal maar ook in de herkenbaarheid voor uw raad wanneer en hoe we Ongelijk investeren voor gelijke kansen toepassen. Door in stappen een vraagstuk af te pellen ontstaat scherp inzicht in welke politieke keuzes er te maken zijn en hoe Ongelijk geïnvesteerd kan worden voor meer gelijke kansen. Het nodigt uit om in scenario's uit te werken wat de impact is van de verschillende keuzemogelijkheden.

Met dit raamwerk hebben we een eerste basis gelegd voor het Uitvoeringskader Kansengelijkheid. We gaan voortvarend aan de slag door al doende te leren in concrete trajecten. In de komende maanden komen er verschillende voorstellen naar uw raad waarin wij het raamwerk en de werkwijze toepassen. Met u voeren we graag het debat over de keuzes die hieruit voortkomen. Op basis van deze ervaringen scherpen we het raamwerk en de werkwijze verder aan.

Investeren in die terreinen die grote impact maken

Ongelijk investeren voor gelijke kansen is een principe wat we toepassen op alle relevante beleidsterreinen. Tegelijk weten we ook dat het ontbreken van bestaanszekerheid (rondkomen, werk, wonen) een belangrijke oorzaak is voor kansenongelijkheid. Daarnaast zijn achterstanden al op jonge leeftijd zichtbaar en moeilijk in te lopen. Vanuit onderzoek weten we dat een (preventieve) inzet het meest bijdraagt aan een positieve ontwikkeling van jeugd en jongeren en kansenongelijkheid voorkomt. In het coalitieakkoord en de programmabegroting ziet u terug dat we in bestaanszekerheid en jeugd en jongeren al veel investeren. Hier blijven we met focus en scherp op inzetten. De volgende beleidsonderwerpen die komend jaar op de agenda van uw raad staan zijn dus extra belangrijk om het verschil te maken: voorschoolse educatie en passende kinderopvang, het armoede- en schuldenbeleid, buurtagenda's, (t)huis voor iedereen en het nieuwe volksgezondheidsbeleid.

Monitoring en sturing en onderbouwing voor ongelijk investeren

Toenemende ongelijkheid doorbreken vraagt om een duurzame stevige inzet en sturing. Zelden is inzet op één levensdomein de oplossing. Het gaat bij kansenongelijkheid om een optelsom. Dit vraagt ook om analyse en kennisopbouw over die optelsom. Bewegen we met alle inzet de goede kant op en zien we de verschillen daadwerkelijk kleiner worden? Naast het toepassen van Ongelijk investeren voor gelijke kansen op alle beleidsterreinen is er dus ook integraal zicht nodig.

Om beter inzicht te krijgen waar en bij wie de verschillen in de stad het grootst zijn, zijn de scheidslijnen in de stad in kaart gebracht. Informatie hierover is op hoofdlijnen opgenomen in de [Utrecht monitor 2022](#). In Q1 2023 krijgt u een actuele en een uitgebreidere toelichting op de scheidslijnen in de stad. Op 21 november 2022 is het Utrechts gezondheidsprofiel (UGP) uitgekomen, met verdiepende informatie over de gezondheidsverschillen in de stad en welke doelgroepen in een kwetsbare positie zitten. Deze data gecombineerd vormen een belangrijke onderbouwing voor de keuze voor wie en waar we Ongelijk moeten investeren.

Er is al veel onderzoek beschikbaar maar aankomend jaar zetten we aanvullend in op het volgende:

- De Utrecht Monitor 2023 geeft per thema ook een toelichting op de verschillen in de stad. Hiermee kunt u volgen hoe deze verschillen zich ontwikkelen over de jaren.
- De verdeling van inwoners in een kwetsbare positie over de stad weten we op basis van SES scores op buurtniveau. We gaan onderzoeken of een sociale kwetsbaarheidsscore, zoals gebruikt in Amsterdam, van meerwaarde is in aanvulling op de door ons gebruikte SES scores.
- In de samenwerking met kennispartners, zoals de Universiteit Utrecht, kijken we naar mogelijkheden om intensiever samen te werken op het thema kansengelijkheid.

Externe spiegelkracht

In het initiatiefvoorstel heeft u de opdracht gegeven om externe expertise aan te trekken en hier is 75.000 euro voor gereserveerd. Wij stellen voor om gezien de breedte van het vraagstuk te kiezen voor een groep van deskundigen:

- Iemand met kennis van ongelijkheid in fysiek domein
- Iemand met kennis en onderzoekservaring m.b.t. sociale ongelijkheid
- Iemand die verbinding kan leggen van veiligheidsdomein naar ongelijkheid
- Iemand die scherp kan kijken naar ongelijkheid in de uitvoering
- Iemand met ervaringskennis

De kennis van deze groep externen benutten we op verschillende manieren: ambtelijk bij de vorming van stukken, bij gesprekken in het college, gesprekken tussen college en raad en gesprekken van uw raad. Begin volgend jaar informeren we u over de groep deskundigen die hier beschikbaar voor zijn.

Oproep

Om de ervaringen, inzichten en lessen over wat wel en niet werkt bij elkaar te brengen en te komen tot richtinggevende kaders denken wij dat het ook belangrijk is om het integrale gesprek te voeren. Ongelijk investeren voor gelijke kansen vraagt een portefeuille-overstijgende werkwijze van de organisatie, van het college én van de gemeenteraad. Het gesprek over dit onderwerp zal door uw raad namelijk in verschillende commissies en in wisselende samenstelling worden gevoerd. In het initiatiefvoorstel wordt aan ons college gevraagd zich in het vervolgproces te beraden op: "hoe de gemeenteraad haar rol kan pakken en hierop kan sturen". Wij kijken er naar uit met u hierover in gesprek te gaan.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,